

KLAIPĖDOS MIESTO GYVENTOJŲ FINANSINĖS NEIŠTIKIMYBĖS IR SKOLINIMOSI ĮPROČIŲ TARPUSAVIO RYŠIO VERTINIMAS

AURELIJA ZONIENĖ¹, LAURA JUCIŪTĖ²

Klaipėdos valstybinė kolegija (Lietuva)

ANOTACIJA

Finansinė neištikimybė tapatinama su nusišleptu finansiniu elgesiu, kurį apima įvairaus pobūdžio veiksniai: nusišleptos išlaidos, melagingos jų sumos bei slepiami pinigai. Finansinės neištikimybės priežastys dažniausia siejamos su konfliktų vengimu, gėdos dėl finansinio poelgio ir asmens finansinės elgsenos įpročiais. Auganti finansinė neištikimybė ir skolinimosi tempai skatina atlikti šių reiškinių tarpusavio ryšio vertinimo tyrimus, tad šio tyrimo tikslas – įvertinti Klaipėdos miesto gyventojų finansinės neištikimybės ir skolinimosi įpročių tarpusavio ryšį. Nustatyta, kad finansinė neištikimybė labiausiai paplitusi tarp jaunesnio amžiaus Klaipėdos miesto gyventojų, nors jaunimo požiūris į finansų valdymą atsakingesnis. Dažniausia slepiama: asmeninės pramogos, avalynės ir aprangos įsigijimas, tabako ir alkoholinių gėrimų pirkimas. Nustatyta, kad klaipėdiečių finansinė neištikimybė priklauso nuo skolinimosi dažnumo: finansiškai neištikimi gyventojai skolinasi iki vieno karto per metus, tuo tarpu finansiškai ištikimi asmenys yra linkę skolintis rečiau. Tyrimas atskleidė, kad finansinė neištikimybė nepriklauso nuo pajamų ir gyventojų išsilavinimo, tad galima daryti prielaidą, jog finansiškai neištikimi klaipėdiečiai skolinasi, siekdami trumpalaikės naudos.

PAGRINDINIAI ŽODŽIAI: *finansinė neištikimybė, skolinimosi įpročiai.*

JEL KLASIFIKACIJA: D14, D91, G53.

DOI: <https://doi.org/10.15181/rfds.v4i3.2549>

Įvadas

Mokslinėje literatūroje finansinės neištikimybės bei skolinimosi įpročių reiškiniai analizuojami ne tik pavieniui, bet ir kartu. B. Harzog (2022) nustatė, kad finansinė neištikimybė gali būti siejama su skolinimusi. Autorė išskyrė, kad 54,5 proc. porų, kurios patyrė finansinę neištikimybę, turėjo didelių skolų. Be to, dalis autorių netinkamus skolinimosi įpročius mini kaip vieną esminių finansinės neištikimybės priežasčių. B. Segal ir kt. (2022) nustatė, kad skolinimąsi aptarti gyventojai paprastai linkę tik esant rimtiems santykiams – partneriams apsigyvenus kartu, mažiau asmenų skolas aptaria tolesniuose santykių etapuose, kai partneriai jau susižadėję arba susituokę. Be to, pabrėžia, kad aptarus partnerio skolų padėtį, svarbu įvertinti ketinimą turimas skolas grąžinti. J. Bagdanavičiūtės (2022) teigimu, aptarti informaciją apie partnerių skolas reikėtų kuo anksčiau, siekiant įvertinti finansinę naštą, partnerio finansinę elgseną, kuri dažnai priklauso nuo skolinimosi įpročių: laiku neišsiaiškinus minėtų aspektų santykiams gresia finansinė neištikimybė.

M. Jeanfreau ir kt. (2018) išskyrė su finansine neištikimybe siejamas skolinimosi formas: kreditinių kortelių, medicininės ir kitos skolos. Skolų slėpimą, kaip finansinės neištikimybės formą, mini E. N. Garbinsky'is ir kt. (2019) bei NEFE (angl. *National Endowment for Financial Education*) (2021). Akcentuotina, jog skolų

¹ Aurelija Zonienė – Klaipėdos valstybinės kolegijos Verslo fakulteto Finansų ir apskaitos katedros lektorė
Moksliniai interesai: asmeniniai finansai, įmonių finansai, darnus vystymasis
El. paštas: a.zoniene@kvk.lt

² Laura Juciūtė – Klaipėdos valstybinės kolegijos Verslo fakulteto Finansų ir apskaitos katedros Finansų studijų programos absolventė
El. paštas: juciutelaura1@gmail.com

nuslėpimas nėra vienintelė finansinės neištikimybės forma. NEFE (2021) minimas skolų dydžio nuslėpimas, kai asmuo žino apie savo partnerio skolas, tačiau jam pateikta klaidinga informacija apie jų dydį ar pobūdį.

Skolų slėpimą ir jų didėjimą, kaip finansinės neištikimybės priežastį, skiria ir J. Kagan (2021), kurios teigimu, vienam iš partnerių nesugebant tinkamai valdyti savo finansų, nuslepiamos skolos gali augti. Kita finansinės neištikimybės priežastis, E. N. Garbinsky'io ir kt. (2019) teigimu, yra konflikto vengimas, jis pateikia pavyzdį, kai numatomas tikslas grąžinti skolas, tačiau dėl to, kad vienam iš partnerių sunku atsakyti savo asmeninių norų, kyla finansinės neištikimybės rizika, kai finansinis elgesys nuslepiamas ir būtent tai apibrėžiama kaip finansinė neištikimybė.

Įpročio formavimasis apibrėžiamas kaip savaiminis procesas, dažnai tampantis įprastu ir nevaldomu (Yamada, Koji, 2023). Įpročiai siejami su elgesiu, K. Cork (2022) teigimu, tai stiprus elgesį lemiantis veiksnys. Apskritai įprotis dažnu atveju yra ne kartą pasikartojantis veiksmas. Svarbu paminėti, kad atsakingas skolinimasis sukuria palankią kredito istoriją, kuri svarbi būsimų nenumatytų atvejų ir galimų skolų atvejais. Nors skirtinguose šaltiniuose, kaip „Swedbank“ (2014), Lietuvos bankas (2021), G. Tuomaitė (2022) ir kiti, pabrėžiama, kad skolinimasis šiuolaikiniame pasaulyje turi būti atsakingas, apgalvotas ir pagrįstas. Svarbu paminėti ir neigiamas tendencijas, kurios susijusios su skolinimosi įpročiais. E. El Issa (2023) aprašytas tyrimas, atliktas Jungtinėse Amerikos Valstijose, atskleidžia neigiamą skolinimosi įpročių tendenciją: atlikus tyrimą nustatyta, kad per 2022 metus hipotekos, skolos automobiliams ir kitos skolos turėjo tendenciją didėti, tuo tarpu studijų skolos mažėjo, tai vertinama neigiamai, nes augančios minėtų tipų skolos, mokslininkų teigimu, priskiriamos prie nenaudingų. „Swedbank“ (2023) duomenimis, augo ir Lietuvos gyventojų vartojimo paskolos, tai sudarė 18 proc., palyginti su 2022 ir 2021 metais suteiktomis vartojimo paskolomis. Tačiau minėtame tyrime pabrėžta, kad vartojimo paskolos dažnu atveju imtos siekiant įsidiegti saulės jėgaines ar efektyvius, šiuolaikiškus šilumos siurblius, taigi atsižvelgiant į vartojimo paskolų tikslus galima įžvelgti atsakingą, palankiai vertinamą skolinimosi įpročių formavimąsi.

Dažniausia finansinė neištikimybė ir skolinimasis siejami su atsakingo finansinio elgesio motyvu, T. Tepper'io (2020), R. Cruze (2022), S. Taylor (2023) teigimu, finansinė neištikimybė dažnu atveju yra tyčinis finansinis elgesys, kuris, vėliau nuslėptas, gali būti vienas iš asmens atsakomybės stygiaus rodiklių. Atsakingo požiūrio svarbą skolinimosi įpročiams pabrėžia „Swedbank“ (2014), Lietuvos bankas (2020), T. Martin'as ir kt. (2021), G. Tuomaitė (2022), jų teigimu, skolinimosi įpročiai priklauso nuo žmogaus atsakingumo ir gebėjimo valdyti asmeninius finansus.

Mokslinė problema: koks gyventojų finansinės neištikimybės ir skolinimosi įpročių tarpusavio ryšys?

Tyrimo objektas: Klaipėdos miesto gyventojų finansinės neištikimybės ir skolinimosi įpročių tarpusavio ryšys.

Tyrimo tikslas: įvertinti Klaipėdos miesto gyventojų finansinės neištikimybės ir skolinimosi įpročių tarpusavio ryšį.

Tyrimo uždaviniai:

1. Teoriškai išanalizuoti finansinę neištikimybę ir skolinimosi įpročius.
2. Ištirti Klaipėdos miesto gyventojų finansinės neištikimybės ir skolinimosi įpročių tarpusavio ryšį.

Tyrimo metodai: mokslinės literatūros analizė, sisteminimas, apibendrinimas, kiekybinis tyrimas, statistinė analizė, taikant Socialinių mokslų statistikos paketą (SPSS).

1. Finansinės neištikimybės ir skolinimosi įpročių teorinė analizė

Finansinė neištikimybė gali būti identifikuojama kaip santykių problemų, nepasitikėjimo simptomas (Smith, 2014). J. Davidson'o (2015) teigimu, finansinė neištikimybė yra netinkamos komunikacijos pasekmė. B. T. Klontz'as ir kt. (2015) ją apibūdina kaip su pinigais susijusį slaptumą ir nesąžiningumą. M. Jeanfreau ir kt. (2018) ją sieja su nesąžiningumu ir minėtą veiksni apibūdina kaip vieno partnerio finansinio sukčiavimo formą, darančią poveikį gyventojų santykiams. Panašiai finansinė neištikimybė apibrėžiama NEFE (2021), ji siejama su bendrai finansus valdančios poros vieno partnerio neištikimybės veiksmais. E. N. Garbinsky'is ir kt. (2020) finansinę neištikimybę prilygina bet kokiam tyčiniam, nuslėptam finansiniam elgesiui ir skiria dvi sudedamą-

šias tokio elgesio dalis: finansinis elgesys, kuriam, tikėtina, partneris nepritaris, ir sprendimas tyčia neatskleisti atlikto finansinio veiksmo savo partneriui. Be to, minėti autoriai pabrėžia, kad nesant bet kurio iš dviejų išskirtų komponentų, elgesys finansinei neištikimybei nepriskiriamas. Tyčinio melo svarbą akcentavusios R. Cruze (2022) teigimu, veiksmus galima priskirti finansinei neištikimybei, kai asmuo apsisprendžia tyčia meluoti dėl savo bet kokio dydžio išlaidų. J. Kagan (2021), R. Hinojosa'as ir K. Fuller (2023), kaip ir daugelis kitų autorių, finansinę neištikimybę tapatina su melu, jų teigimu, finansinė neištikimybė yra vieno partnerio bet kokio pobūdžio nuslėptas finansinis elgesys kito partnerio atžvilgiu. Ir S. Taylor (2023) finansinę neištikimybę apibūdina kaip tyčinį partnerio melą, kuris asocijuojasi su pinigų tema. Tačiau, jo nuomone, nuslėptas finansinis elgesys vertinamas nevienodai, pavyzdžiui, nedidelių kainų skirtumų slėpimas gali reikšti asmeniškumo ir bereikalingų pasiteisinimų vengimo siekį. Apibendrinant, remiantis E. N. Garbinsky'iu ir kt. (2020), R. Hinojosa'u ir K. Fuller (2023), galima teigti, kad finansinė neištikimybė yra finansinio elgesio dalis.

Finansinis elgesys siejamas su asmeniniais finansais, N. T. Herawati ir kt. (2018) teigimu, jis priklauso nuo asmens sugebėjimo planuoti, valdyti ir kontroliuoti savo asmeninius finansus. M. Jeanfreau ir kt. (2018) teigia, kad atsakingu ir racionaliu elgesiu pasižymintys asmenys mažiau linkę būti finansiškai neištikimi. N. T. Herawati ir kt. (2018) pabrėžia, kad finansinis elgesys priklauso nuo finansinio raštingumo, kurį autoriai įvardija kaip finansines žinias, kurias taikant siekiama turto. S. Khawar ir A. Sarwar'as (2021), analizavę finansinį elgesį, skiria penkis jo atpažinimo rodiklius: finansų planavimas, pasiruošimas ateičiai, biudžeto sudarymas, investavimas ir taupymas. Taigi dažniausia finansinis elgesys siejamas su asmeninių finansų valdymu ir turimomis žiniomis apie tai.

A. K. Smith'as (2014) pabrėžia finansinės neištikimybės ryšį su priklausomybėmis, kai nuslėpti pinigai išleisti lošiant, esant kompulsinio pirkimo sutrikimui ar kitoms priklausomybėms. B. T. Klontz'as ir kt. (2015) pateikia finansinės neištikimybės pavyzdžių: santaupų, skolinimosi, investavimo, kredito istorijos ir kitų išlaidų slėpimas. B. Lufkin'o (2022) teigimu, finansinės neištikimybės formų spektras gana platus, tai smulkūs pirkiniai, nereikšmingos pramogaujant patirtos išlaidos arba rimtesni dalykai – pajamų slėpimas, slaptas skolinimasis didelėmis sumomis, sąskaitų ir kortelių slėpimas ir kitos panašios finansinės neištikimybės formos. B. Harzog (2022) atlikusi tyrimą nustatė tokio paties pobūdžio dažniausias finansinio melo partneriui formas: pirkinių, pajamų slėpimas, skolų (sąskaitų) neatskleidimas.

Svarbu išanalizuoti finansinę neištikimybę lemiančias priežastis. E. N. Garbinsky'io ir kt. (2020) nuomone, kylantys nesutarimai dėl asmeninių, finansinių tikslų, troškimų ir partnerio keliamų finansinio elgesio reikalavimų lemia finansinę neištikimybę. B. Lufkin'o (2022) teigimu, pagrindinė finansinės neištikimybės priežastis – partnerio kritikos vengimo siekis, tai iš dalies atskleidžia, kad finansinę neištikimybę praktikuojantiems asmenims ypač rūpi partnerio nuomonė dėl jų finansinio elgesio. Pagrindinės finansinę neištikimybę lemiančios priežastys pateiktos 1 lentelėje.

1 lentelė. Finansinės neištikimybės priežastys

Eil. Nr.	Finansinės neištikimybės priežastys	Harzog, 2022	Segal, 2022	NEFE, 2021
1.	Konflikto vengimas	+		+
2.	Gėda dėl negebėjimo valdyti pinigus	+	+	+
3.	Finansinės kontrolės / privatumo siekis	+	+	+
4.	Pagalbos teikimo kitiems siekis	+		
5.	Finansinės neištikimybės problemos neižvelgimas		+	
6.	Nepasitikėjimas partneriu		+	

Sudaryta autorių.

Remiantis 1 lentelėje pateiktais duomenimis galima pastebėti, kad šaltiniuose dažniausia nurodomos gėdos jausmo dėl finansinio elgesio, privatumo / kontrolės siekio ir konflikto vengimo finansinės neištikimybės priežastys. Galima pastebėti, kad 1 lentelėje pateiktos finansinės neištikimybės priežastys sietinos su gyventojų jausmais ir įpročiais, tad galima manyti, jog finansinė neištikimybė retai siejama su nepritekliais, negalavimais ar panašiais dalykais.

R. Hinojosa'as ir K. Fuller (2023) skiria su asmeniniu žmogaus charakteriu susijusias finansinės neištikimybės priežastis: kontrolę, baimę, kaltę, kerštą, polinkį į narcisizmą ir seksizmą. Autorių teigimu, finansinės kontrolės siekis gali tapti finansinio smurto ir manipuliavimo priežastimi. Baimę ir kaltę jie analizuoja per impulsyvaus elgesio prizmę, kadangi baimės veikiamas finansinės neištikimybės veiksmą atlikęs asmuo gali impulsyviai siekti savo poelgį išteisinti be partnerio žinios eikvodamas pinigus kitų labui, taip tik pablogindamas finansinę situaciją. Keršto siekiu pagrįsta finansinė neištikimybė, minėtų autorių nuomone, yra pavojingas ir netinkamas elgesys, lemiantis galimą santykių krizę. Paskutinioji finansinės neištikimybės priežastis, remiantis R. Hinojosa'u ir K. Fuller (2023), siejama su lytimi ir seksizmu. Autorių teigimu, nelygiavertis požiūris į savo partnerį lyties aspektu yra toksiškas, lemiantis nepasitikėjimą ir finansinę neištikimybę. Analizuodami finansinės neištikimybės įpročius ir kiti autoriai atkreipia dėmesį į lyčių elgesio skirtumus. J. Dew'o ir J. Dakin'o (2011) teigimu, visais laikais finansinius sprendimus santykiuose dažniausia priima vyriškosios lyties atstovai. Remiantis NEFE (2021), į finansinę neištikimybę dažniau linksta vyrai, tačiau jie, labiau nei moterys, linkę pripažinti ir atskleisti savo atliktus finansinės neištikimybės veiksmus. Vyriškos lyties atstovų polinkis į finansinę neištikimybę dažnu atveju traktuojamas kaip vis dar gajų stigmų ir nusistatymų elgesio rezultatas.

Finansinė neištikimybė santykiuose gali kilti ir dėl skirtingo savo finansų valdymo supratimo bei taikytino būdo. B. Barley (2022) teigimu, skirtingos nuomonės dėl pinigų valdymo, nulemtos asmenų skirtingumo, gali būti ir privalumas, teisingai įvertinus asmenų skirtumus. Finansinę neištikimybę analizuojančių M. Jeanfreau ir kt. (2018) teigimu, partneriai turi nutarti, kaip bus valdomi jų finansai, tokio sprendimo nepriėmus, didelė konfliktų tikimybė dėl finansinių sprendimų. Minėti autoriai pabrėžia, kad tik nusistačius finansų valdymo taisykles galima atpažinti finansinę neištikimybę. NEFE (2021) ir J. Kagan'o (2021F) atlikti tyrimai atskleidė, kad partneriams nenusistačius finansų valdymo ir derinimo tarpusavyje taisyklių, nustatyti finansinės neištikimybės nepavyks. 2 lentelėje pateikti į tris grupes sugrupuoti finansinės neištikimybės ženklai: pirkiniai, pinigų kiekio pasikeitimai banko sąskaitose ir partnerio elgesys.

2 lentelė. Finansinės neištikimybės ženklai

Ženkla	Grossman, 2022	Harzog, 2022	Hinojosa, Fuller, 2023
Nežinotų pirkimo kvitų atsiradimas	+		
Netikėti įrašai kredito istorijoje	+		
Staigūs sumų pokyčiai banko sąskaitose	+	+	
Nauji pirkiniai	+	+	
Nežinomų kreditorių / skolintojų skambučiai	+		
Partnerio nenoras diskutuoti finansinėmis temomis	+		+
Gautų laiškų dingimas, slėpimas	+		+
Pinigų dingimas	+		
Naujos sąskaitos atsiradimas		+	+
Kredito ataskaitos slėpimas			+
Partnerio finansinė neištikimybė praeityje			+
Partnerio nedalyvavimas finansų valdyme			+
Partnerio elektroninių įrenginių slėpimas		+	

Sudaryta autorių

Atlikta teorinė analizė atskleidė, kad autoriai mini skirtingus finansinės neištikimybės ženklus. A. L. Grossman'as (2022), B. Harzog (2022) finansinės neištikimybės ženklus sieja su materialiais aspektais, tuo tarpu R. Hinojosa'as ir K. Fuller (2023) – su gyventojų finansiniu elgesiu.

Mokslinėje literatūroje analizuojami finansinės neištikimybės išvengimo būdai. J. Bagdanavičiūtė (2022) pabrėžia, kad siekiant išvengti finansinės neištikimybės santykių pradžioje būtina nusistatyti finansinį suderinamumą ir išsiaiškinti partnerių finansų valdymo įpročius. Be to, autorės teigimu, turimos skolos, finansiniai nesklandumai ir finansinė neištikimybė turi būti aptarti kuo anksčiau. B. Segal (2022) teigimu, svarbiausias santykių aspektas yra finansinis sąžiningumas ir atvirumas, ji pabrėžia, kad būtina suderinti savo finansinius tikslus, tai pabrėžia ir A. L. Grossman'as (2022). Panašių pasiūlymų pateikė R. Hinojosa'as ir K. Fuller (2023), jie siūlo penkis patarimus, kaip įveikti finansinę neištikimybę: atviras komunikavimas, finansinių ribų ir finansų valdymo nusistatymas, finansinio plano rengimas ir siekis keistis. Taylor'as (2023) nurodo atvirumą bei sąžiningumą, finansinių klausimų aptarimą ir pabrėžia, kad negebant to suvaldyti kyla finansinės neištikimybės grėsmė. A. L. Grossman'o (2022) ir S. Taylor (2023) teigimu, svarbu kreiptis profesionalios pagalbos į finansų konsultantus, terapeutus ar kitus finansų srities profesionalus. Anot Grossman'o (2022), dažnu atveju siekiant išvengti finansinės neištikimybės pasikartojimo tenka priimti sunkius sprendimus, svarbu minimizuoti finansinės neištikimybės finansinį poveikį, kol bus išspręsta esminė problema: apriboti kreditinių kortelių limitus, dažnai tikrinti banko sąskaitų išrašus, siekiant išvengti didelių sumų dingimo ar turėti atskiras taupomąsias sąskaitas.

Atlikta teorinė analizė atskleidė, kad finansinė neištikimybė tapatinama su nuslėptu finansiniu elgesiu, kurį sudaro įvairaus pobūdžio veiksniai: nuslėptos išlaidos, melagingos jų sumos, slepiami pinigai. Finansinės neištikimybės priežastys dažniausia siejamos su konfliktų vengimu, gėdos dėl finansinio poelgio ir asmens finansinės elgsenos įpročiais. Esamų ir buvusių skolų slėpimas nuo partnerio priskiriamas finansinei neištikimybei. Skolinimasis priklauso nuo asmens atsakingumo.

2. Klaipėdos miesto gyventojų finansinės neištikimybės ir skolinimosi įpročių tyrimo rezultatai

Siekiant įvertinti Klaipėdos miesto gyventojų finansinės neištikimybės ir skolinimosi įpročių tarpusavio ryšį, atliktas anketinis tyrimas. Tyrimo instrumentas – autorių sudarytas klausimynas. Visi klausimai – uždarieji, esant galimybei prie atitinkamų klausimų pateikti savo atsakymą. Klausimyno pradžioje pateikti demografiniai klausimai. Po jų šeštuojų klausimų respondentų prašyta įsivertinti savo finansinę neištikimybę. Septintas klausimas skirtas respondentų pajamoms. 8–9 klausimais siekta išsiaiškinti finansinės neištikimybės elgesio dažnumą ir formas, šių klausimų pagrindimas pateiktas 1 lentelėje. 10 klausimas sietas su slaptu taupymu, siekiant įgyvendinti savo svajones, juo siekta sužinoti, ar finansiškai ištikimais save laikantys asmenys tai priskiria tinkamam elgesiui. 11–15 klausimais siekta sužinoti dalyvių skolinimosi įpročius, jie sudaryti, remiantis 2 lentelėje pateiktais duomenimis. 11 klausimu siekta sužinoti respondentų skolinimosi dažnumą; 12 klausimu – požiūrį į skolinimąsi ir planavimą. 13 klausimas sietas su respondentams svarbiomis skolinimosi sąlygomis. Atsakymai į 14–15 klausimus suteiktų informacijos apie skolinimosi šaltinius ir tikslus. Siekiant įvertinti respondentų atvirumą savo partneriui dėl turimų skolų, pateiktas 16 klausimas. 17 klausimas turėtų padėti išsiaiškinti respondentų finansinio melo priežastis. Anketos pabaigoje pateiktais 18 ir 19 klausimais siekta sužinoti respondentų nuomones dėl slapto taupymo ir skolinimosi finansinės neištikimybės aspektu. Klausimynas sudarytas internetinėje svetainėje apklausa.lt, atsakymai pateikti iš pačių dalyvių kompiuterių, telefonų. Toks būdas, kai klausimynas pildomas elektroninėje erdvėje, pasirinktas taupant lėšas, be to, jis patogus dalyviams, nes neribotas jo pildymo laikas.

Tyrimo generalinę aibę sudarė 127 194 asmenys, priklausę Klaipėdos miesto pilnametystės sulaukusių gyventojų kategorijai. Apskaičiuota, kad minimalus respondentų skaičius – 277 asmenys, pasirenkant 6 proc. paklaidą. Tyrimas vykdytas 2023 m. vasario 13 – balandžio 5 dienomis. Iš viso apklausoje dalyvavo 406 respondentai, tačiau tinkamų respondentų – 284, kurių vidutinis amžius – 31 metai, standartinis nuokrypis – 10 metų. Atliekant duomenų analizę skaičiuotas atsakymų pasiskirstymas (procentais). Statistiškai reikšmingiems skirtumams tarp respondentų grupių nustatyti taikyti neparametriniai chi kvadrato ir Kruskal-Wallis'o

testai. Požymio skirstiniai skirtingose grupėse skiriasi statistiškai reikšmingai, kai tikimybė p mažesnė už pasirinktą reikšmingumo lygmenį $\alpha = 0,05$.

Tyrimo pradžioje respondentų prašyta įsivertinti savo finansinę neištikimybę. Rezultatai palyginti su išskirtomis kategorijomis respondentų amžiaus aspektu, rezultatai pateikti 3 lentelėje.

3 lentelė. Finansinės neištikimybės ir amžiaus tarpusavio ryšys

Amžius, metais	Ar esate finansiškai ištikimas?			Chi kvadrato reikšmė	Tikimybė
	Taip	Ne	Nežinau		
18–26	41,1 %	35,6 %	42,3 %	20,543	0,000
27–35	36,3 %	22,0 %	32,7 %		
36–44	14,3 %	13,6 %	3,8 %		
45 ar daugiau	8,3 %	28,8 %	21,2 %		

Sudaryta autorių

Svarbu pabrėžti, kad ne visi tyrimo dalyviai turėjo partnerį, partnerio neturėjusieji į finansinės neištikimybės kategorijas neįtraukti. Reikšmingi skirtumai atskleidžia, kad finansinė neištikimybė priklauso nuo asmens amžiaus. Nustatyta, kad ji sietina su jauniausio amžiaus kategorijos asmenimis, nes 35,6 proc. save laikančių finansiškai neištikimais klaipėdiečių buvo 18–26 metų.

Be to, ieškota finansinės neištikimybės ir išsilavinimo tarpusavio ryšio, rezultatai pateikti 4 lentelėje. Nustatyta, kad skirtumai tarp finansiškai ištikimų, neištikimų ir savo finansinės neištikimybės nevertinusių asmenų bei išsilavinimo buvo neryškūs ir statistiškai nereikšmingi, tai atskleidžia, kad finansinė neištikimybė nuo išsilavinimo nepriklauso.

4 lentelė. Finansinės neištikimybės ir išsilavinimo tarpusavio ryšys

Išsilavinimas	Ar esate finansiškai ištikimas?			Chi kvadrato reikšmė	Tikimybė
	Taip	Ne	Nežinau		
Pagrindinis ar vidurinis	30,1 %	30,4 %	31,4 %	2,901	0,576
Profesinis / aukštesnysis	24,7 %	33,9 %	21,6 %		
Aukštasis	45,2 %	35,7 %	47,1 %		

Sudaryta autorių

Tirtas respondentų finansinės neištikimybės ir pajamų pasiskirstymas. Nustatyta, kad 40,7 proc. finansiškai neištikimų klaipėdiečių pajamos yra nuo 601 iki 900 Eur. Be to, nustatyta, kad finansiškai neištikimų respondentų pasiskirstymas tarp daugiausiai ir mažiausiai uždirbančių kategorijų yra panašus. Skirtumai statistiškai nereikšmingi, tad galima teigti, kad finansinė neištikimybė nuo gaunamų pajamų nepriklauso.

Atliekant tyrimo duomenų analizę nagrinėta, kokių produktų, paslaugų tikrosios kainos dažniausia nuslepiamos, rezultatai pateikti 5 lentelėje. Respondentų prašyta įvertinti pateiktų veiksmų dažnumą pagal skalę nuo 1 iki 5, kur: 1 – niekada; 2 – labai retai; 3 – kartais; 4 – dažnai ir 5 – visada. Tyrimas atskleidė, kad didžioji dalis klaipėdiečių savo išlaidų nuo partnerių neslepia. Dažniausia nuslepiamos asmeninems pramogoms skirtos išlaidos, tokias išlaidas nuslepia apie 42 proc. visų respondentų. Be to, slepiamos avalynės ir aprangos, tabako ir alkoholinių gėrimų išlaidos. Mažiausiai slepiamos automobilio išlaidos. Įdomu tai, kad minėtas išlaidas slepiantys respondentai tai daro labai retai arba kartais, išskyrus avalynės ir aprangos išlaidas, kurias slepia apie 9 proc. klaipėdiečių (slepia dažnai arba visada).

5 lentelė. Slepiamų išlaidų dažnumas

Veiksniai	Dažnumas				
	Niekada	Labai retai	Kartais	Dažnai	Visada
Maisto ir nealkoholinių gėrimų išlaidos	82,0%	9,2%	4,2%	2,8%	1,8%
Tabako ir alkoholinių gėrimų išlaidos	75,7%	8,1%	8,8%	5,6%	1,8%
Avalynės ir aprangos išlaidos	60,9 %	16,2 %	13,7 %	4,9 %	4,2 %
Asmeninių pramogų išlaidos	58,1 %	15,8 %	19,7 %	3,5 %	2,8 %
Automobilio naudojimo išlaidos	85,2 %	5,6 %	4,9 %	2,5 %	1,8 %
Būsto priežiūros išlaidos	83,1 %	10,6 %	3,2 %	1,4 %	1,8 %
Vaikų priežiūros išlaidos	84,9 %	8,1 %	4,6 %	1,1 %	1,4 %
Augintinių priežiūros išlaidos	84,2 %	6,7 %	3,5 %	2,1 %	3,5 %
Ryšio paslaugų išlaidos	81,7 %	9,9 %	5,3 %	1,8 %	1,4 %

Sudaryta autorių

Atliekant tyrimą respondentų prašyta pažymėti veiksnus, kurie susiję su finansine neištikimybe. Kaip matyti 6 lentelėje, dažniausia nuslepia pirkinio kainą, turimų pinigų sumą, slepiamas pirkinio kvitas. Galima pastebėti, kad Klaipėdos miesto gyventojai nurodė tuos pačius veiksnus, kuriuos nustatė ir M. Jeanfreau ir kt. (2018), E. N. Garbinsky'is ir kt. (2019), NEFE (2021) bei B. Segal ir kt. (2022).

6 lentelė. Finansinės neištikimybės formos

Teiginys	Ar esate finansiškai ištikimas, atsakymų pasiskirstymas					
	Taip		Ne		Nežinau	
	<i>n</i>	Proc.	<i>n</i>	Proc.	<i>n</i>	Proc.
Esate nuslėpęs(usi) pirkinio kainą	71	42,3%	42	71,2%	30	57,7%
Esate melavęs(usi), kad naujas pirkiny yra senas	25	14,9%	20	33,9%	10	19,2%
Esate padengęs(usi) asmenines skolas ir apie tai nepasakėte partneriui	20	11,9%	15	25,4%	13	25,0%
Esate nuslėpęs(usi) atlyginimo pakėlimo faktą	7	4,2%	23	39,0%	10	19,2%
Esate nuslėpęs(usi) darbe gautą pinigine premiją / išmoką	14	8,3%	20	33,9%	14	26,9%
Esate slėpęs(usi) pirkinio kvitą	29	17,3%	29	49,2%	14	26,9%
Esate pasinaudojęs(usi) bendromis santaupomis ir apie tai nepranešęs(usi)	15	8,9%	8	13,6%	6	11,5%
Esate pralošęs(usi) pinigų ir tai nuslėpėte	8	4,8%	5	8,5%	4	7,7%
Esate slėpęs(usi) turimų pinigų sumą	45	26,8%	32	54,2%	15	28,8%

Sudaryta autorių

Nustatyta, kad finansiškai neištikimi klaipėdiečiai mažiausiai slepia pralošiamus pinigus. Net 71 proc. finansiškai neištikimų asmenų yra slėpę pirkinio kainą, tarp finansinės neištikimybės neįsivertinusių respondentų pirkinio kainą slepiama kiek mažiau (57,7 proc.). Atlyginimo pakėlimo faktą yra nuslėpę tik 4,2 proc. finansiškai ištikimais save laikančių klaipėdiečių (nors taip nėra), tuo tarpu savo atlyginimo pakėlimo faktą yra slėpę apie 39 proc. finansiškai neištikimų klaipėdiečių. Taigi galima teigti, kad kas antras finansiškai neištikimas respondentas nuslepia pirkinio kainą, kvitą ar turimų pinigų sumą.

Tyrimas atskleidė (žr. 7 lentelę), kad beveik 45 proc. respondentų visiškai nesiskolina, o apie penktadalis (21,5 proc.) skolinasi nekilnojamajam turtui. Rezultatai atskleidžia, kad tik 11,7 proc. klaipėdiečių skolinasi dažniau nei kartą per metus, tai rodo jų gebėjimą planuoti asmeninius finansus ir atsakingą skolinimąsi.

7 lentelė. Skolinimosi dažnumas

Teiginys	Atsakymų pasiskirstymas	
	<i>n</i>	Proc.
Niekada nesiskolinu	126	44,4
Turiu ilgalaikę paskolą būstui	61	21,5
Ne dažniau nei vieną kartą per metus	54	19,0
Keletą kartų per metus	25	8,8
Kiekvieną mėnesį	7	2,5
Keletą kartų per mėnesį	1	0,4
Kita	10	3,5

Sudaryta autorių

Analizuojant respondentų skolinimosi įpročius, vertinti skolinimosi tikslai. Nustatyta, kad dažniausia respondentai skolinasi naujam būstui, brangesniam pirkiniiui ar kasdienėms išlaidoms. Rečiausiai – siekdami padengti senas skolas, tokį skolinimosi tikslą pasirinko tik 2,5 proc. tyrimo dalyvių. Be to, respondentai išskyrė išlaidas, kurios susijusios su odontologų paslaugomis, vaikų priežiūra ir remonto darbais.

Ištyrus respondentų finansinės neištikimybės ir skolinimosi įpročius, toliau bandyta nustatyti jų tarpusavio ryšį, rezultatai pateikti 8 lentelėje. Nustatyta, kad statistiškai reikšmingai dažniau skolinasi finansiškai neištikimi klaipėdiečiai. Tarp finansiškai ištikimų klaipėdiečių daugiau nei pusė teigia visiškai nesiskolinantis, o maždaug trečdalis minėtų asmenų turi būsto paskolą. Tarp finansiškai neištikimų asmenų nesiskolinančių yra apie 30 proc., o didžiausia dalis skolinasi iki vieno karto per metus. Nustatyta, kad skolinimosi dažnumas glaudžiai susijęs su finansine neištikimybe, nes tikimybės reikšmė mažesnė kaip 0,05, tad galima daryti prielaidą, kad kuo rečiau skolinamasi, tuo mažesnė asmens finansinės neištikimybės rizika.

8 lentelė. Skolinimosi dažnumas ir finansinė neištikimybė

Kaip dažnai skolinasi	Ar esate finansiškai ištikimas?			Chi kvadrato reikšmė	Tikimybė
	Taip	Ne	Nežinau		
Niekada nesiskolinu	52,2 %	30,5 %	44,0 %	15,467	0,000
Turiu ilgalaikę paskolą būstui	26,1 %	16,9 %	14,0 %		
Ne dažniau nei vieną kartą per metus	13,7 %	35,6 %	22,0 %		
Keletą kartų per metus	7,5 %	8,5 %	16,0 %		
Kiekvieną mėnesį	0,6 %	6,8 %	4,0 %		
Keletą kartų per mėnesį	0,0 %	1,7 %	0,0 %		

Sudaryta autorių

Analizuojant skolinimosi tikslų ir finansinės neištikimybės tarpusavio ryšį nustatyta, kad statistiškai reikšmingai kasdienėms išlaidoms padengti skolinasi 27,1 proc. finansiškai neištikimų respondentų, svarbu paminėti, kad tai yra vienas iš trijų dažniausių skolinimosi tikslų. Statistiškai reikšmingai asmenys, neidentifikavę savo finansinės neištikimybės, dažniausia skolinasi minėtoms kasdienėms išlaidoms.

9 lentelė. Skolinimosi tikslų ir finansinės neištikimybės tarpusavio ryšys

Skolinimosi tikslai	Ar esate finansiškai ištikimas?			Chi kvadrato reikšmė	Tikimybė
	Taip	Ne	Nežinau		
Niekada nesiskolinu	44,6 %	27,1 %	40,4 %	5,582	0,061
Naujam būstui įsigyti	21,4 %	20,3 %	19,2 %	0,126	0,972
Kasdienėms išlaidoms (maisto, automobilio remonto)	15,5 %	27,1 %	28,8 %	6,646	0,040
Siekti išsilavinimo	4,8 %	10,2 %	9,6 %	2,085	0,246
Pramogoms (apsilankymas kavinėje, kelionė)	4,8 %	11,9 %	3,8 %	4,414	0,110
Senoms skoloms padengti	1,2 %	5,1 %	3,8 %	3,174	0,204
Būsto išlaikymui / komunaliniams mokesčiams	8,9 %	13,6 %	15,4 %	2,130	0,345
Naujam pirkiniiui (automobilis, telefonas, kompiuteris)	19,0 %	32,2 %	11,5 %	7,757	0,021

Sudaryta autorių

Idomu tai, kad statistiškai reikšmingai beveik trečdalis finansiškai neištikimų klaipėdiečių skolinasi siekdami įsigyti naują pirkinį, tai dažnai vertinama neigiamai, nes parodo gyventojų nepagrįstą ir netinkamą skolinimąsi. Tuo tarpu finansiškai ištikimi respondentai dažniausia skolinasi naujam būstui. Taigi galima daryti prielaidą, kad finansiškai neištikimi gyventojai skolindamiesi kuria trumpalaikę vertę ir naudą.

Išvados

Atlikta teorinė analizė atskleidė, kad finansinė neištikimybė tapatinama su nuslėptu finansiniu elgesiu, kurį apima įvairaus pobūdžio veiksniai: nuslėptos išlaidos, melagingos jų sumos bei slepiami pinigai. Finansinės neištikimybės priežastys dažniausia siejamos su konfliktų vengimu, gėdos dėl finansinio poelgio ir asmens finansinės elgsenos įpročiais. Turimų ir buvusių skolų slėpimas nuo partnerio priskiriamas finansinei neištikimybei. Skolinimasis glaudžiai siejasi su gyventojų atsakomybe.

Ištyrus Klaipėdos miesto gyventojų finansinės neištikimybės būklę nustatyta, kad ji labiausiai paplitusi tarp jaunesnio amžiaus asmenų, nors jaunimas atsakingiau žiūri į finansų valdymą. Dažniausia slepiamos šios išlaidos: asmeninių pramogų; avalynės ir aprangos; tabako ir alkoholinių gėrimų. Kas antras finansiškai neištikimas gyventojas teigia slėpęs naujo pirkinio kvitą, sumą arba turimų pinigų sumą. Klaipėdiečiai finansinę neištikimybę aiškina siekiu išvengti konflikto arba tiesiog nemano, kad finansinė informacija tokia svarbi. Nustatyta, kad klaipėdiečių finansinė neištikimybė priklauso nuo skolinimosi dažnumo: finansiškai neištikimi gyventojai skolinasi iki vieno karto per metus, tuo tarpu finansiškai ištikimi asmenys linkę skolintis rečiau. Tyrimas atskleidė, kad finansinė neištikimybė nuo pajamų ir gyventojų išsilavinimo nepriklauso, tad galima daryti prielaidą, kad finansiškai neištikimi klaipėdiečiai skolindamiesi kuria trumpalaikę vertę ir naudą.

Literatūra

- Bagdanavičiūtė, J. (2022). *6 finansiniai klausimai, kuriuos svarbu aptarti poroje prieš pradėdant bendrą gyvenimą*. <https://blog.swedbank.lt/asmeniniai-finansai-pranesimai-spaudai/6-finansiniai-klausimai-kuriuos-svarbu-aptarti-poroje-pries-pradedant-bendra-gyvenima>.
- Barley, B. (2022). *Dating Someone with Different Views on Money: Can it Work?* <https://www.gobankingrates.com/saving-money/relationships/dating-someone-with-different-views-on-money-can-it-work/>.
- Cork, K. (2022). A hard habit to break? The power of independent study behaviours in the Sixth Form. *Impact*, (2514-6955), 15, 35–38. <https://web-p-ebshost-com.db.kvk.lt/ehost/detail/detail?vid=9&sid=6c7d7479-f0ab-4d05-ae51-a0fe0eac2097%40redis&bdata=JnNpdGU9ZWWhvc3QtYGl2ZSZzY29wZT1zaXRl#db=asn&AN=157536228>.
- Cruze, R. (2022). *Overcoming Financial Infidelity*. <https://www.ramseysolutions.com/relationships/overcoming-financial-infidelity>.

- Davidson, J. (2015). *1 in 5 Spouses Commits This Financial Infidelity*. <https://web-s-ebscohost-com.db.kvk.lt/ehost/detail/detail?vid=18&sid=2fc8aa09-ffbd-435c-ba6d-c542e3b65ee0%40redis&bdata=JnNpdGU9ZWhvc3QtbGl2ZSZzY29wZT1zaXRl#AN=100704258&db=bsu>.
- Dew, J., Dakin, J. (2011). Financial disagreements and marital conflict tactics. *Journal of Financial Therapy*, 2(1), 23–42. DOI: <http://dx.doi.org/10.4148/jft.v2i1.1414>.
- El Isa, E. (2023). *2023 Consumer Credit Card Report*. <https://www.nerdwallet.com/article/credit-cards/2023-consumer-credit-card-report>.
- Garbinsky, E. N., Gladstone, J. J., Nikolova, H., Olson, J. G. (2020). Love, Lies, and Money: Financial Infidelity in Romantic Relationships. *Journal of Consumer Research*, 47(1), 1–24. <https://doi.org/10.1093/jcr/ucz052>.
- Grossman, A. L. (2022). *Financial dishonesty in marriage (& repeated financial infidelity)*. https://www.frugalconfessions.com/financial-health/financially-limiting-your-partner/#Signs_of_Financial_Infidelity.
- Harzog, B. (2022). *Survey: 30% Have Dealt With Financial Infidelity: Couples can avoid – or survive – financial infidelity by taking a few simple steps*. <https://money.usnews.com/credit-cards/articles/survey-30-have-either-committed-financial-infidelity-or-been-a-victim>.
- Herawati, N., T., Candiasa, I. M., Yadnyana, I. K., Suharsono, N. (2018). Factors That Influence Financial Behavior Among Accounting Students in Bali. *International Journal of Business Administration*, 9(3), 30–38. DOI: 10.5430/ijba.v9n3p30.
- Hinojosa, R., Fuller, K. (2023). *What is Financial Infidelity? Common Signs & Examples*. <https://www.choosingtherapy.com/financial-infidelity/>.
- Yamada, K., Koji, T. (2023). Habit Formation Viewed as Structural Change in the Behavioral Network. *Communications Biology*, 6(1), 1–16. <https://doi.org/10.1038/s42003-023-04500-2>.
- Jeanfreau, M., Noguchi, K., Mong, M. D., Stadthagen, H. (2018). Financial infidelity in couple relationships. *Journal of financial therapy*, 9(1). Doi: 10.4148/1944-9771.1159.
- Kagan, J. (2021). *Financial Infidelity: When Couples Lie to Each other about Money*. <https://www.investopedia.com/terms/f/financial-infidelity.asp>.
- Khawar, S., Sarwar, A. (2021). Financial literacy and financial behavior with the mediating effect of family financial socialization in the financial institutions of Lahore, Pakistan. *Future Business Journal*, 7 (27). doi.org/10.1186/s43093-021-00064-x.
- Klontz, B. T., Britt, S. L., Archuleta, K. L. (2015). *Financial therapy: Springer*. https://books.google.lt/books?id=Brp_BAAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=lt&source=gbs_ViewAPI&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false.
- Lietuvos bankas. (2020). *Asmeninių finansų valdymas*. <https://www.lb.lt/lt/asmeniniu-finansu-valdymas-nuo-ko-pradeti#ex-1-1>.
- Lietuvos bankas. (2021). *Jau turite būsto paskolą?* <https://www.lb.lt/lt/jau-turite-busto-paskola#ex-1-5>
- Lufkin, B. (2022). Secrecy and dishonesty around spending creates rifts in relationships. Why aren't we talking about it more? *BBC*. <https://www.bbc.com/worklife/article/20220314-the-financial-infidelity-that-can-sink-couples>.
- Martin, T., Sam, J. K., Gibson, P. (2021). Financial Literacy to Prevent Poor Borrowing Choices. *Financial services review*, 29(4), 55–76. https://www.academyfinancial.org/resources/Documents/Journal/FINSER_29_4_Final.pdf#page=55.
- NEFE. (2021). *2 in 5 Americans Admit to Financial Infidelity Against their Partner*. <https://www.nefe.org/news/2021/11/2-in-5-americans-admit-to-financial-infidelity-against-their-partner.aspx>
- Segal, B. (2022). *32% of coupled U.S. adults have cheated on their partners financially: And younger adults and millennials are the biggest offenders, according to a new financial infidelity poll*. <https://www.creditcards.com/statistics/financial-infidelity-cheating-poll/>.
- Smith, A. K. (2014). *Do You Cheat on Your Spouse? Kiplinger*. <https://www.kiplinger.com/article/spending/t065-c023-s002-do-you-cheat-on-your-spouse.html>.
- Swedbank. (2014). *Trumpalaikis skolinimasis: nemokamas sūris – tik pelėkautuose*. <https://blog.swedbank.lt/asmeniniai-finansai/trumpalaikis-skolinimasis-nemokamas-suris-tik-pelekautuose>.
- Swedbank. (2023). *Pernai vartojimo paskolos augo penktadaliu, didžiausias šuolis – saulės elektrinių finansavime*. <https://blog.swedbank.lt/asmeniniai-finansai-pranesimai-spaudai/pernai-vartojimo-paskolos-augo-penktadaliu-didziausias-suolis-saules-elektriniu-finansavime>.
- Taylor, S. (2023). *3 in 10 couples have experienced financial infidelity in the past year – here are the most common lies*. <https://www.cnn.com/select/financial-infidelity-most-common-money-lies-in-relationships/>.
- Tepper, T. (2020). Sex, Lies & Money. *Newsweek Global*, 174(6), 10–13. <https://web-s-ebscohost-com.db.kvk.lt/ehost/detail/detail?vid=21&sid=2fc8aa09-ffbd-435c-ba6d-c542e3b65ee0%40redis&bdata=JnNpdGU9ZWhvc3QtbGl2ZSZzY29wZT1zaXRl#AN=141954044&db=asn>.
- Tuomaitė, G. (2022). *Skurdo stigma: 4 įpročiai, kurie neleidžia jums praturtėti (pasitikrinkite, ar jų turite)*. <https://ve.lt/gyvenimas/laisvalaikis/skurdo-stigma-4-iprociai-kurie-neleidzia-jums-praturteti-pasitikrinkite-ar>.

EVALUATION OF RELATIONSHIP OF FINANCIAL INFIDELITY AND BORROWING HABITS OF KLAIPĖDA CITY RESIDENTS

AURELIJA ZONIENĖ, LAURA JUCIŪTĖ

Klaipėdos valstybinė kolegija / Higher Education Institution (Lithuania)

Summary

In the scientific literature, the phenomena of financial infidelity and borrowing habits are analyzed not only individually, but also together. Harzog (2022) found that financial infidelity can be associated with borrowing. The author singled out that 54.5 percent of couples who experienced financial infidelity had significant debt. In addition, some authors single out inappropriate borrowing habits as one of the main causes of financial infidelity. Segal et al. (2022) found that residents usually tend to discuss borrowing only in serious relationships, when partners live together, less people discuss debts at a distant stage of the relationship, when partners are engaged or married.

The scientific problem: what is the relationship between financial infidelity and borrowing habits of Klaipėda city residents.

The object of the research: the relationship between financial infidelity and borrowing habits of Klaipėda city residents.

The aim of the study: to assess the relationship between financial infidelity and borrowing habits of Klaipėda city residents.

Research methods: analysis of scientific literature, systematization, summarization, quantitative research, statistical analysis using the Statistical Package for Social Sciences (SPSS).

The performed theoretical analysis revealed that financial infidelity is identified with hidden financial behavior, which consists of various factors: hidden expenses, false amounts and hidden money. The causes of financial infidelity are usually associated with conflict avoidance, shame about a financial act and a person's financial behavior habits. Hiding existing and past debts from your partner is classified as financial infidelity. Borrowing depends on the resident's responsibility. After studying the financial infidelity of Klaipėda city residents, it was found that it is most common among younger residents, but young people have a more responsible attitude to financial information. The most common hidden expenses are: personal entertainment, the purchase of shoes and clothing, and the purchase of tobacco and alcoholic beverages. Every second financially unfaithful resident claims to have hidden the receipt, amount of a new purchase, or the amount of money they have. Klaipėda citizens are financially unfaithful in order to avoid conflict or by not giving enough importance to financial information. It was established that the financial infidelity of Klaipėda residents depends on the frequency of borrowing: financially unfaithful residents borrow up to 1 time a year, while financially faithful people tend to borrow less often. The study revealed that financial infidelity does not depend on the income and education of the population, so it can be assumed that financially unfaithful Klaipėda citizens borrow to create short-term value and benefits.

KEY WORDS: *financial infidelity, borrowing habits.*

JEL CODES: D14, D91, G53.

Gauta: 2023-09-01

Priimta: 2023-09-28

Pasirašyta spaudai: 2023-10-04